

ZAMORDOWANA OBSŁUGA MAGAZYNU BRONI OBWODU „BAŻANT” AK

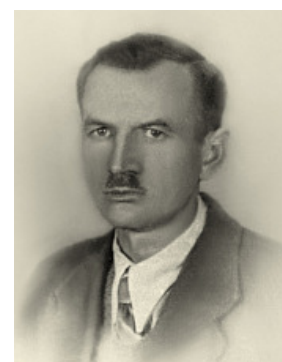
Mogiła zbiorowa pięciu bestialsko zamordowanych żołnierzy AK: Jana Garsteckiego ps. „Robotnik”, dr. Franciszka Grodeckiego, Bogusława Kołodziejskiego ps. „Rzewski”, Tomasza Pondra ps. „Tomek” oraz Józefa Sikorskiego ps. „Józef”, cmentarz parafialny w Milanówku, kwatery XII, aleja boczna, grób nr 5.

Nad ranem 10 sierpnia 1944 roku Niemcy zaskoczyli 5-osobową obsługę magazynu broni Obwodu „Bażant” AK. Czterej żołnierze AK zostali zastrzeleni na miejscu wraz z mieszkającym w pobliżu lekarzem. Magazyn broni Niemcy wysadzili w powietrze, a mieszkanie właściciela Tomasza Pondra podpalili wraz z ciałami zamordowanych. Jeden z pojmanyh żołnierzy został wywieziony do więzienia w Radogoszczu.

ŻYCIORYSY ZAMORDOWANYCH

- **Sierż. pchor. Dionizy Rybiński ps. „Gładzisz”, „Betka”** (zm. 1945 – zamordowany w więzieniu w Radogoszczu), należał do NOW-AK. W okresie 1943 – 10 sierpnia 1944 Szefer Referatu I Organizacyjno-Personalnego o kryptonimie „Organy”. Oficer broni w podreferacie broni i amunicji. W latach 1942–1943 był jednym z wykładowców Zastępczych Kursów Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty odbywających się w Milanówku.
- **Sierż. Józef Sikorski ps. „Józef”** (ur. 1900, zm. 10 sierpnia 1944), należał do AK. Pochodził z Łodzi, skąd uciekł przenosząc się do Milanówka w 1942 lub 1943 roku. Prawdopodobnie miało to związek z aresztowaniem jego żony Heleny, która została później, 18 września 1943 roku, przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zmarła 4 lutego 1944 roku. W Milanówku włączył się w lokalne struktury konspiracji AK. Od wiosny 1944 roku pełnił funkcję magazyniera w głównym magazynie broni Obwodu „Bażant”.
- **Plut. pchor. Jan Andrzej Garstecki ps. „Robotnik”** (ur. 10 października 1921, zm. 10 sierpnia 1944). Urodził się w Sierakowie, w rodzinie Wincentego, farmaceuty, i Zofii z d. Adamskiej. Od roku 1932, zgodnie z tradycją rodzinną, został uczniem Gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu i harcerzem najstarszej w Wielkopolsce 15. Poznańskiej DH im. Romualda Traugutta. Uczestniczył w wielu wycieczkach i obozach na terenie całego kraju (w tym do Gdyni, Rozewia, Gdańska, Spały, Krakowa, Gór Świętokrzyskich, Katowic i Magórki k. Bielska-Białej).

Realizowana wówczas reforma szkolnictwa średniego dotychczasowy jednolity system nauczania w gimnazjach, aż do uzyskania świadectwa maturalnego, rozbiła na 2 etapy: gimnazjalny i licealny. Stąd po zakończeniu pierwszego z tych etapów rodzice zdecydowali o przeniesieniu Janka Garsteckiego do Prywatnego Liceum Koedukacyjnego Miasta Międzychodu im. Heliadora Święcickiego. Wychowawczynią jego klasy była polonistka mgr Antonina Kotkowska. W momencie wybuchu wojny był uczniem II klasy licealnej.

12 grudnia 1939 roku wraz z rodziną został wysiedlony do Niepokalanowa, a następnie przesiedlony do Milanówka. Podjął naukę na tajnych kompletach i zdał egzamin maturalny. Przystąpił do Narodowej Organizacji Wojskowej, złożył przysięgę i przyjął pseudonim „Robotnik”. Ukończył z wyróżnieniem kursy podoficerskie. W listopadzie 1942 roku oddelegowany do Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty. Po jej ukończeniu, w czerwcu 1943 roku, uzyskał stopień plut. pchor. i został dowódcą 50. plutonu AK w Grodzisku Maz., 10. Pułk Piechoty AK. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem AK i Krzyżem Partyzanckim oraz awansowany do stopnia sierżanta podchorążego.

Jego ojciec Wincenty Garstecki od 1940 roku pracował w aptece w Białej Podlaskiej, po roku wrócił i pracował w aptece w Grodzisku Mazowieckim. Wstąpił w struktury konspiracyjne. Poświęcił się głównie niesieniu pomocy medycznej pozbawionym dostępu do lekarza chorym i rannym. W kwietniu 1942 roku uczestniczył w organizowaniu opieki i lekarstw dla Józefa Spychalskiego ps. „Grudzień” – oficera do zadań specjalnych Naczelnego Wodza, cichociemnego poturbowanego w czasie desantu.

Podczas wojny także jego matka zaangażowała się w działalność konspiracyjną i charytatywną. Jego siostry również działały w konspiracji: Hanna Maria Garstecka-Szulc ps. „Kalina” (1923–2005), gimnazjalistka, harcerka, była łączniczką ZWZ-AK. Jadwiga Garstecka-Dankiewicz (ur. 1925, zm. 7.07.2014 r.), uczennica, była żołnierzem AK.

- **Kpr. pchor. Bogusław Kołodziejski ps. „Rzewski”** (ur. 22 maja 1922 w Łodzi, zm. 10 sierpnia 1944). Ukończył Szkołę Powszechną im. Józefa Piłsudskiego, a następnie Szkołę Zgromadzenia Kupców przy ul. Narutowicza w Łodzi. W maju 1939 roku przeniósł się z Łodzi wraz z rodzicami i rodzeństwem do Milanówka. Podjął naukę na tajnych kompletach i w 1941 roku zdał egzamin maturalny. Interesował się rzeźbiarstwem, pobierał lekcje rzeźby u prof. Jana Szczepkowskiego. Od 1942 roku należał do ZWZ-AK - przydział: pluton 52 pod dowództwem por. Ryszarda Csáky ps. „Raczyński”. W czerwcu 1943 roku ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Milanówku. Brał udział w akcjach ubezpieczeniowych zrzutów i przerzutów broni.

Pośmiertnie odznaczony Krzyżem AK i Krzyżem Partyzanckim oraz awansowany do stopnia sierżanta podchorążego.

- **Kpr. Tomasz Ponder „Tomek”** (ur. 3 maja 1912 w Chrzanowie Małym gm. Grodzisk, zm. 10 sierpnia 1944). Uczestnik kampanii wrześniowej 1939 roku. Od lutego 1940 roku należał do ZWZ-NOW-AK – przydział: pluton 52 pod dowództwem por. Ryszarda Csáky ps. „Raczyński”. Brał udział w akcjach ubezpieczeniowych zrzutów i przerzutów broni. Należał do stałej ochrony magazynu broni na terenie jego posesji. Z zawodu krawiec. Miał 4 braci: Bolesława, Wacława, Stanisława i Antoniego oraz 2 siostry: Władysławę i Małgorzatę.

Pośmiertnie odznaczony Krzyżem AK i Krzyżem Partyzanckim oraz awansowany do stopnia sierżanta.

- **Ppłk dr Franciszek Grodecki** (ur. 1863 w ziemi suwalskiej, zm. 10 sierpnia 1944). Gimnazjum ukończył w Mariampolu, a następnie wydział lekarski w Warszawie. Po ukończeniu studiów pracował w uzdrowiskach w Druskiennikach i Birsztanach. W kownie był pierwszym prezesem Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Kownie i prezesem Rady Rodzicielskiej gimnazjum.

Podczas I wojny światowej wcielony do armii rosyjskiej, był m.in. starszym ordynatorem szpitala fortecy kowieńskiej, naczelnym lekarzem brygady pospolitego ruszenia, naczelnym lekarzem pociągu szpitalnego frontowego i naczelnym lekarzem szpitala dywizyjnego.

Po rewolucji był organizatorem i prezesem Polskiego Komitetu Wojskowego XII Armii oraz delegatem sztabu XII Armii do spraw jeńców Polaków z armii niemieckiej i austriackiej. Po demobilizacji znalazł się w Rybińsku i zorganizował Koło Młodzieży Polskiej. W 1918 roku przedostał się do Kowna, a jesienią przeniósł się do Warszawy i wstąpił do armii polskiej w randze kapitana. Został komendantem Centralnej Składnicy Sanitarnej Ministerstwa Spraw Wojskowych, której zadaniem było zaopatrzenie na froncie i tyłach w sprzęt lekarski, a następnie szefem Szpitala Wojskowego PCK w Warszawie. Kolejno awansowany do stopnia majora i podpułkownika.

Po wyjściu z wojska do 1924 roku pełnił funkcję naczelnika wydziału w Ministerstwie Zdrowia, do 1929 roku był naczelnym lekarzem Kasy Chorych m.st. Warszawy, a następnie naczelnym lekarzem Kasy Chorych Żyrardowa.

25 sierpnia 1935 roku został delegatem powiatu błońskiego (obwód 8 Milanówek) do Warszawskiego Wojewódzkiego Kolegium Wyborczego.

Podczas II wojny światowej należał do NOW-AK, prowadził kursy sanitarne w Milanówku razem z dr. Feliksem Pawlakiem (AK) i hr. Marią Tarnowską (WSK), sanitariuszką podczas wojen bałkańskich oraz na froncie austriacko-rosyjskim I wojny światowej, w czasie wojny polsko-bolszewickiej pełniła funkcję komendanta czołówki Czerwonego Krzyża.

Jedna z ulic w Milanówku, przy której mieszkał, nosi jego imię (wcześniej ulica Żukowska).

Jego syn **Miłosz Gabriel Tadeusz Grodecki ps. „Oskierko”** (ur. 5 maja 1890 w osadzie Sokoły na Mazowszu, zm. 14 listopada 1975) ukończył studia medyczne na UJ. W Wojsku Polskim służył od lipca 1919 do końca 1923 roku – był żołnierzem patrolu sanitarnego Pierwszej Kompanii Kadrowej, lekarzem uzdrowiskowym w Druskiennikach i Szczawnicy, a następnie Kasy Chorych w Warszawie. Podczas II wojny światowej w konspiracji. Po wojnie współorganizator Związku Lekarzy Państwa Polskiego.

Franciszek Grodecki i jego syn Miłosz są autorami wielu zdjęć. Ich bogaty zestaw, mieszczący się w niewielkiej skrzynce, został odnaleziony przez spadkobiercę w latach 80. XX wieku w domu Miłosza Grodeckiego w Warszawie. Obejmuje szklane negatywy z lat 1904–1914 oraz negatywy celuloidowe powstałe między 1914 a 1939 rokiem.

TABLICZKI Z KODAMI QR W MILANÓWKU

<http://armiakrajowa.org.pl/tabliczki/375.html>

<http://armiakrajowa.org.pl/tabliczki/376.html>

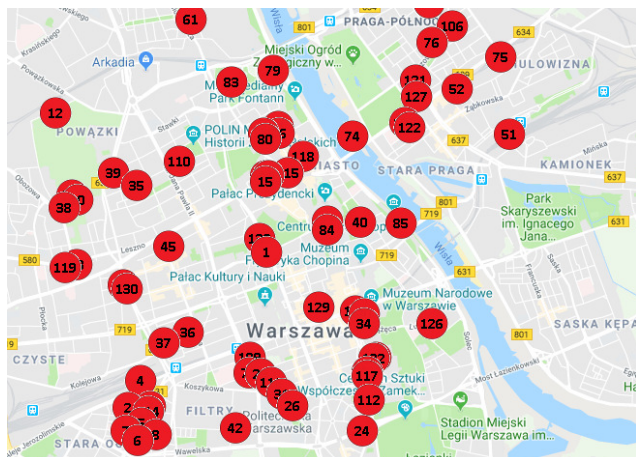

<http://armiakrajowa.org.pl/tabliczki/377.html>

<http://armiakrajowa.org.pl/tabliczki/378.html>

GRY EDUKACYJNE

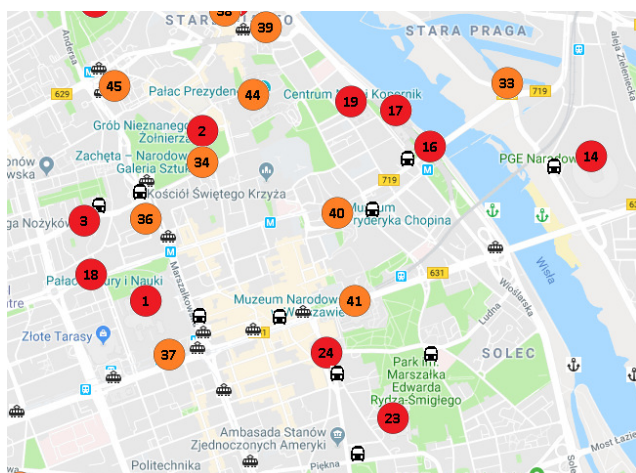
<https://graedu.pl/pgk>

Patriotyczna Gra Komunikacyjna

<https://graedu.pl/sosnowiec>

Miejsca Pamięci Armii Krajowej w Sosnowcu

<https://graedu.pl/warszawa>

Warszawska Gra Turystyczna

<https://graedu.pl/wilno>

Poznajemy Wilno

Każda z gier jest narzędziem turystycznym, umożliwiającym atrakcyjne spędzenie wolnego czasu, łącząc przyswajanie różnorodnych informacji z aktywnym wypoczynkiem.

Uczestnikom proponowane są do samodzielnego lub zorganizowanego zwiedzania różnorodne miejsca, w których umocowane są tabliczki z kodami QR.

Wykorzystywane w grze darmowe oprogramowanie jest dostępne na każdym urządzeniu przenośnym: smartfonie, tablecie itp. Dzięki temu zapewnione jest:

- łatwiejsze dotarcie do odwiedzanych miejsc;
- automatyczne potwierdzanie przybycia do odwiedzanych miejsc z wykorzystaniem mechanizmów geolokalizacji;
- przekazywanie wiedzy dotyczącej odwiedzanych miejsc poprzez udostępnianie opisów i wypowiedzi w pytaniach testowych;
- sprawdzanie poziomu opanowanej wiedzy dotyczącej odwiedzanych miejsc z wykorzystaniem losowo generowanych pytań testowych;
- różnorodne formy komunikacji umożliwiające m.in. wyrażanie swojej opinii;
- prowadzenie na bieżąco rankingu uczestników, sporządzanego na podstawie ich wyników.

Marek Cieciora

cieciora.marek@gmail.com